

אם כן, **הכא נמי**, כשכותב שבוע או חודש וכדומה, **אהני לשבוע דלקמיה** — **ולשבוע דבתריה**, אפילו שלאותו שבוע לא מועיל הזמן, מכל מקום, כיון שהזמן מועיל שעל זנות דלקמיה אינו יכול לחפות, ופירות דלבתריה אינו יכול להפסיד לה, נחשב שמתקיימת כאן התקנה של זמן בגיטין, והגט כשר.

אמר ליה, שאל **רבינא לרבא: כתביה את הגט עם זמן, ואותביה** — והניחו, **בכיתיה** י"א-א — בכיסו, **דאי מיפסייה תיפיים** — שאם יתפייסו מהקטטות שביניהם לא יגרשנה, **מאי?** האם הגט הזה כשר ליתן לה, או לא.

כי אם תאמר שגט כזה כשר, אם כן יכול לחפות הבעל על אשתו, שיכתוב גט, ויחזיק את הגט תחת ידו, ואם תזנה, יתן לה את הגט, והיא תאמר שמשעת כתיבה נתגרשה.

אמר ליה רבא: מקרה כזה הוא לא מצוי, ואין לחוש לו, **כי לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה**.

אמר ליה רבינא לרב אשי: בכל הניטין הבאים ממדינת הים, דמיכתבי בניסן, ולא מטו, ואינם מגיעים ממדינת הים עד תשרי, מה הועילו חכמים בתקנתם? הרי יכול לחפות עליה, אם תזנה בין ניסן לתשרי.

אמר ליה רב אשי: הנהו גיטין — **קלא אית להו**, שנכתבו ביום אחד, אך נמסרו ביום אחר, ויודעים את יום המסירה, ולא יוכל לחפות עליה.

דקמיה, לענין זנות אשתו, אם היא זינתה בשבוע שעבר, ונוודע לו רק בשבוע של עכשיו, לא יוכל לחפות עליה.

וגם הועילו חכמים בתקנת הזמן, **לשבוע דבתריה**, לענין פירות. שגם אם ירצה להפסידה, לא יכול להפסידה פירות של השבוע הבא. נמצא שגם במקרה זה תקנת חכמים מתקיימת במקצת, ולכך הגט כשר.

ומוסיף רב יוסף הכרח לתירוץ:

דאי לא תימא הכי — אלא תסבור שהתאריך צריך להיות מדויק, כדי שימנע את כל החששות של חיפוי על אשתו ואת כל החששות של הפסד פירות, יהיה קשה לך, גם כשכותב תאריך מדויק, גם אז עדיין יש לחשוש, **כי יומא גופיה, מי ידעינן אי מצפרא** — מהבוקר הגט נכתב, אי **מפניא** — מהערב הוא נכתב. ואם האשה זינתה בבוקר, יכתוב במשך היום גט, ויחפה עליה. או לגבי פירות, יכתוב לה גט בבוקר, וימשיך לאכול פירות עד הערב. וכשתבוא בערב לבית דין, יאמר לה עכשיו גרשתיך, ומה הועילו חכמים בתקנתם.

אלא בהכרח, צריך לומר שכיון שכתבת הזמן מועילה **ליומא דקמיה** — לענין זנות, שאם זינתה לפני היום שנמצאים בו, אינו יכול לחפות עליה. ומועיל הזמן גם **ליומא דבתריה** — לענין פירות, שביום אחרי הזמן הכתוב בגט, אינו יכול לאכול. זה מספיק סיבה לחכמים לתקן זמן, כיון שיש מקרים שמועיל הזמן.

משום פירות, וכיון שלדעתו הבעל מקבל פירות עד שעת כתיבה, גט מוקדם כשר.

למנות את שלושת חודשי ההבחנה, אם כן, יאמרו שתי נשים בחצי אחת – של בעל אחד ונתגרשו שניהם ביום אחד ולאחת מהם כתב את הגט לפני הגירושין ונמצא שזו תהא אסורה עד שיעברו שלושה חודשים ולאחת כתב את הגט חודש לפני הגירושין ונמצא שזו תהא מותרת אחרי שני חודשים וזה דבר שאנשים יתמהו עליו.

אמר ליה אביו: אנשים לא יתמהו על כך, כי זו שאסורה עד שלושה חודשים, זמן גיטה מוכיח עליה, שנכתב הגט בשעת הגירושין, וצריכה להמתין מאז שלושה חודשים. וזו שנכתב הגט חודש לפני הגירושין, זמן גיטה מוכיח עליה מתי הגט נכתב, ומאותו זמן היא ממתנת שלושה חודשים. ולכן אחר חודשים היא תהא מותרת.

תניא כוותיה דרב, ותניא כוותיה דשמואל.

תניא כוותיה דרב: השולח גט לאשתו, ונשתתה שליח בדרך שלושה חודשים, אפילו הכי, כשהגיע גט לידה, צריכה להמתין שלושה חודשים מזמן הגירושין.

ו"לגט ישן" (15) – אין חוששין, שהרי לא ראינו שנתייחד עמה – ואין חוששין שמא בא עליה.

וכאן מתבאר, שרב, הסובר שמונין משעת הגירושין ולא מזמן כתיבת הגט, טעמו אינו משום החשש שמא בא עליה בעלה לפני הגירושין, כי זה נתבאר כבריתא שלא

איתמר: מאימתי מונין לגט, לאשה שהתגרשה בגט, את שלושת חודשי ה"הבחנה", שקבעו חכמים כי אשה לא תתחתן עם בעל שני, אלא רק אחרי שעברו שלושה חודשים מיום שנתגרשה או נתאלמנה מהבעל הראשון, כדי שנדע למי משתיין הולד שנולד לאחר הגירושין או מיתת בעלה הראשון, אם לבעל הראשון או לבעל השני. ולכן תקנו שלעולם תמתין האשה מלהנשא לבעל שני, עד שלושה חודשים.

ונחלקו האמוראים מאימתי גרושה צריכה למנות את שלשת חודשי ההבחנה, משעת כתיבת הגט, או משעת נתינתו, שהיא שעת הגירושין.

רב אמר, משעת נתינה של הגט.

ושמואל אמר, משעת כתיבה של הגט.

והטעם של שמואל הוא, כיון שמכתיבת הגט אסור לו להתייחד עמה, כי אם יתייחד עמה הגט יפסל [משום "גט ישן"], אם כן ודאי הדבר שלא נתייחד עמה אחר זמן כתיבת הגט, ולכן, יכולה היא לה למנות שלושה חודשים משעת כתיבת הגט.

ורב לא חולק על סברא זו, אלא הוא חלק על שמואל מטעם גזירה, וכמבואר בהמשך.

מתקף לה רב נתן בר הושעיא, לשמואל: לדבריו, שמשעת כתיבה האשה יכולה היא

נולד, ומזנות הוא נולד, ולכן פסלו חכמים מלגרש בגט כזה, והוא נקרא "גט ישן".

15. כל גט שאחר כתיבתו בא הבעל על האשה, הגט פסול משום הולד שיוולד לאחר מכן, כי יאמרו האנשים שהולד הזה אחרי הגירושין הוא

של הלוואה נשמטים ולא חובות של הקפת החנות, או שכר שכיר, וכדומה.

ויש מי שסובר שכל חוב נשמט בשביעית.

חוב שנוצר ע"י חיוב של בית דין, הנקרא "מעשה בית דין", לדברי הכל אינו משמט. ולכן, חוב הכתובה שחייב הבעל לאשתו כשגירשה, לפי כולם אינו נשמט, כי הוא "מעשה בית דין".

אך בשעה שהתחיל הבעל לפרוע את כתובתה, והיינו, שכבר שילם לה חלק מהכתובה, נהיה החוב הנותר לחוב רגיל של הלוואה, שנשמט בשביעית.

ובזה נחלקו האמוראים, מאימתי כתובה נחשבת לחוב רגיל של הלוואה, ומשמטת?

רב אמר: משתפגום — שהתחילה להיפרע את כתובתה, וגם תקופה — תעמיד את שאר חוב הכתובה כהלוואה — רק אז הכתובה נחשבת כחוב רגיל של הלוואה, ומשמטת בשביעית.

ושמואל אמר: פגמה — התחילה ליפרע את הכתובה, אף על פי שלא זקפה — לא העמידה את הנשאר כחוב של הלוואה — די בכך שמעתה חוב הכתובה הנשאר נחשב כחוב רגיל של הלוואה, ומשמט בשביעית,

או זקפה, העמידה את הכתובה כחוב של הלוואה, אף על פי שלא פגמה — שלא התחילה ליפרע, די בכך להחשיב את חוב הכתובה כחוב של מלוה שנשמט בשביעית.

תניא כוותיה דרב. תניא כוותיה דשמואל.

תניא כוותיה דרב:

חוששים שמא בא עליה. ובהכרח, הטעם שרב פסל, הוא כמו שאמר רב נתן בר הושעיא לרבה, שתי נשים של אדם אחד שנתגרשו באותו יום, זמן כתיבת גיטם שונה, ימצא שימתינו זו ב' חודשים וזו ג' — וזה דבר תמוה. ולכן סבר רב שלעולם מונין מהגירושין.

תניא כוותיה דשמואל: המשליש גמ לאשתו ביד שלישי, ואמר הבעל לשליש: אל תתנהו לה אלא לאחר שלושה חודשים! משנתנו לה את הגט, מותרת לינשא מיד, ואינה צריכה עוד לחכות שלושה חודשים של הבחנה. כי את חודשי ההבחנה סופרים משעת כתיבת הגט.

ולגמ ישן, אין חוששין, שהרי לא נתייחד עמה.

רב כהנא ורב פפי ורב אשי עבדי — הנהיגו את הצורך בשלושה חודשי הבחנה, משעת כתיבה, כשמואל.

רב פפי ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי את שלושה החודשים משעת נתינה — כרב.

והלכתא משעת כתיבה, כשמואל.

איתמר —

בשנה השביעית נוהגת מצות שמיטה בעבודת הקרקע, ומצות שמיטת כספים, שנשמטים החובות הכספיים.

ונחלקו חכמים מהם החובות שנשמטים בשביעית:

יש הסובר [במסכת שביעית י א] שרק חובות

דתניא: מאימתי כתובה משמטת? — משתפגום ותזקוף.

אבל, אם פגמה ולא זקפה, או זקפה ולא פגמה — אינה משמטת, עד שתפגום ותזקוף.

ומפורש כרב שצריכים שני תנאים כדי שהכתובה תחשב כחוב של מלוה, ותישמט: א. שתתחיל ליפרע את הכתובה. ב. שתעמיד את הנשאר כחוב של הלוואה.

תניא כוותיה דשמואל:

דתניא: חיוב תשלומי אדם שאונס אשה, או חיוב תשלומי קנס, של אדם המוציא שם רע על אשתו, בשקר, שזינתה, וחיוב תשלומים של פיתוי — אדם שפיתה נערה בתולה, וחיוב של כתובת אשה —

שזקפן במלוה — אם העמידם כחוב של הלוואה, מעתה הם נחשבים לחוב של מלוה, ומשמטיין.

ואם לאו, שלא זקפן במלוה, אין משמטיין.

ומפורש בכרייתא זו כשמואל, שהעמדה כחוב בלבד מספיקה להחשיב את חוב תשלום הכתובה כחוב של מלוה, ומשמטת.

ועתה מפרשת הגמרא מה הפירוש "תזקוף" במלוה:

מאימתי "נזקפים במלוה"? איך מעמידים את חוב הכתובה כחוב של הלוואה?

משעת העמדה בדין. משעה שהאשה תובעת את הכתובה בבית דין, נחשבת הכתובה כחוב רגיל של הלוואה — כי נחשבת

תביעתה כמי שהעמידה את חוב הכתובה כחוב רגיל של הלוואה.

אמר שמואל: כתובה — כמעשה בית דין דמיו! משום שהחוב הזה לא תלוי ברצון האדם להתחייב בו, אלא בית דין מחייב כל אדם שנשא אשה להתחייב כחוב כתובה.

ונפקא מינה לכך שזה חוב של "מעשה בית דין":

מה, כמו מעשה בית דין, לא איכפת אם נכתבין ביום ונחתמין בלילה, אפילו שהלילה הבא אחר היום הוא תאריך אחר, אין זה "שטר מוקדם", שהיות ופסקו את הדין ביום, כבר יצא קול, ולכן לא איכפת לנו אם החתימה היתה בלילה שלאחריו.

אף כתובה, הנחשבת למעשה בית דין, נכתבת ביום ונחתמת בלילה, ואין כאן פסול של שטר מוקדם.

ומביאה הגמרא מעשה שהיה, שכך נהגו הלכה למעשה:

כתובתיה דרבי חייא בר רב, איכתוב ביום ואיחתום בלילה.

הוה רב התם, ולא אמר להו ולא מידי — ולא פסל את הכתובה מדין שטר מוקדם של משנתנו.

ומקשינן: לימא רב, בשמואל סבירא ליה, שכתובה, כיון שהיא מעשה בית דין, אין בה חיסרון של "שטר מוקדם".

ודחינן: אין זו ראייה שרב סבר כשמואל. כי יתכן שלעולם רב חולק על שמואל, וסובר שכתובה מוקדמת — שנכתבה ביום

ונחתמה בלילה — פסולה.

ומה שרב לא מיחה בידם, משום ש"עסוקין באותו ענין" הו, ומהכתיבה ביום עד החתימה בלילה דיברו בענין הכתובה. והעדים היו מזומנים לחתום עליה. ורק במקרה כזה, שהעדים היו מזומנים לחתום, ונתעכבו כי דיברו בענין הכתובה, אז יש קול כבר משעת הכתיבה, ושטר הכתובה כשר.

דתניא, אמר רבי אלעזר בר רבי צדוק: לא שנו במשנתנו שטר שנכתב ביום ונחתם בלילה פסול, אלא כשאין עסוקין באותו ענין מזמן כתיבת הכתובה עד החתימה עליה.

אבל עסוקים באותו ענין, מהכתיבה, ולכן נדחתה החתימה ללילה, השטר כשר, ומשום שיש קול מהכתיבה.

שנינו במשנה: רבי שמעון מכשיר גט שנכתב ביום ונחתם בלילה.

אמר רבא מאי טעמא דרבי שמעון קסבר כיון שנתן הבעל עיניו לגרשה שוב אין לו פירות מנכסי מילוג שלה וממילא אין שום חשש בגט כזה כי האשה תוציא מהבעל או מהלקוחות את הפירות משעת הכתיבה ובאמת זה דינה.

ולחשש שמא יחפה, פירשה הגמרא לעיל שרבי שמעון לית ליה חשש זה.

אמר ריש לקיש: לא הכשיר רבי שמעון גט שנכתב ביום ונחתם בלילה, אלא לאלתר שנכתב ביום ונחתם בלילה.

אבל מכאן ועד עשרה ימים, נכתב ביום אחד ונחתם אחרי עשרה ימים, לא הכשיר רבי שמעון, ומודה לרבנן.

ומאי טעמא — כי חיישינן שמא פייס. שמא י"ב-ב הבעל נתחרט מלגרשה, ובא עליה, והגט פסול מדין "גט ישן" [דהיינו גט שנכתב, ואחר כך בא עליה הבעל, או התייחד עמה, (16) והוא גט פסול].

ורבי יוחנן אמר: רבי שמעון הכשיר אפילו מכאן ועד עשרה ימים, על אף שהיו עשרה ימים בין הכתיבה לחתימה, הגט כשר. ורבי יוחנן לא חושש לחשש של ריש לקיש שמא פייס, משום שאם איתא דפייס, קלא אית ליה למילתא, והדבר היה מתפרסם. ולכן כל עוד שאיננו יודעים שפייס ונתייחד עמה, הגט כשר, אפילו שהיו עשרה ימים בין זמן הכתיבה לחתימה.

איתמר: אמר לעשרה אנשים: כתבו גט לאשתי!

אמר רבי יוחנן: שנים חותמים משום עדים, וכולם — הנשואים, חותמים בגט רק משום תנאי, שנחשב הדבר שהבעל עשה תנאי, שאינו מגרש רק בתנאי שיחתמו אנשים אלו בגט, אך לא דרש שהם יהיו עדי הגט.

וריש לקיש אמר: כולם צריכים לחתום משום עדים, כי לכך הבעל התכוין.

ומקשינן: היכי דמי?

אילימא דלא אמר להו הבעל "כולכם